

ANYKŠTA

<http://www.anyksta.lt>

LAIKRAŠTIS ANYKŠČIŲ KRAŠTO VISUOMENEI 72/8952

Skelbimus į laikraštį „Anykšta“, portalą anyksta.lt galite užsisakyti

elektroniniu paštu
anyksta@anyksta.lt arba reklama@anyksta.lt

Telefonai pasiteirauti: (8-381) 5-94-58

Trakiniuose rinkosi „partizanai“

Po mūšio pievoje liko gulėti „lavonai“.

2 psl.

Anykštėnai į japonų festivalį atsivežė kelmų

Anykštėnai Justė Kamaraukaitė, Mantas Tartilas ir Renata Paramonova „Litexpo“ parodų salėje.

2 psl.

Anykščiai išskirtiniai neliks...

Antanas BAURA, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos Anykščių skyriaus pirmininkas: „Jei kai kuriems migrantams net Austrija per prasta – gerovės jie ieško Vokietijoje, tai, manau, mes turime perdėtą baimių.“

3 psl.

Šiupinys

Rečitalis. Rugsėjo 11 d. (penktadienį) 17 val. Sakralinio meno centre (Vilniaus g. 11) su programa „Mažorinis/fortepijonas“ koncertuos pianistas, Lietuvos Muzikos ir Teatro akademijos fortepijono katedros docentas, dažnai apibūdinamas kaip vienas ryškiausių, universaliausių ir produktyviausių pianistų šalyje Daurantas Kirilauskas. Renginys nemokamas. Programoje: Johann Sebastian Bach, Ludwig Van Beethoven.

Delegavo. Anykščių rajono taryba į vietos veiklos grupės valdybą atstovauti Anykščių savivaldybės interesams delegavo vicemerą Sigutę Obelevičių, administracijos direktorę Venetą Veršulytę ir savivaldybės darbuotoją Mantą Vaičiulevičių. Taryba taip pat iš valdybos atšaukė ankstesnėje kadencijoje delegaluotą buvusį vicemerą Donatą Krikštaponį.

Aukcionas. Penktadienį Anykščių rajono savivaldybė aukcione pardavė dvi prekybos vietas prie Medžių lajų tako. Kaip „Anykštai“ sakė Anykščių rajono meras Kęstutis Tubis, abi prekybinės vietos parduotos trejiems metams. Pirmoji vieta parduota už 460 eurų, antroji - už 415 eurų mėnesiui. Kaip pavyzdį meras pateikė, kad vieta „mums esant, bet dar nevaldant“ buvo parduota už 493 eurus trejiems metams, tai yra maždaug 33 kartais pigiau, nei aukciono metu.

Gaisringumas. Nors Anykščių rajonas pastarosiomis dienomis lietaus sulaukė jau ne kartą ir buvo atšauktas draudimas rajono miškuose lankytis žmonėms, tačiau pagal Lietuvos hidrometeorologinės tarnybos pateikiamus pirmadienio duomenis, Anykščių rajone vyrauja ketvirtos klasės miškų gaisringumo pavojus iš įmanomų penkių.

Įsdykavo. Šeštadienį, prieš vidurdienį, bendruoju pagalbos telefonu paskambinęs asmuo pranešė, jog kilo gaisras Anykščių miesto M. Valančiaus g. 4 namo trečiajame aukšte. Buvo išsiųsti du ugniagesių gelbėtojų automobiliai bei greitiosios pagalbos ekipažas. Nuvykus į vietą paaiškėjo, kad pranešimas yra melagingas. M. Valančiaus g. 4 namo butai – bendrabučio tipo, namas garsėja prasta reputacija.

Skelbs miesto erdvių sutvarkymo idėjų konkursus

Vidmantas ŠMIGELSKAS
vidmantas.s@anyksta.lt

Rudenį Anykščių rajono savivaldybės administracija skelbs miesto erdvių sutvarkymo idėjų konkursus. Tikimasi, kad specialistai pateiks savo koncepcijas, kaip pertvarkyti kvartalą šalia autobusų stoties, Dainuvos slėnį bei apžvalgos aikštelę ties šviesoforu prie „Bikuvos“ parduotuvės.

Viliamasi, kad lėšos kūrybinių idėjų konkursams, o vėliau ir toms idėjoms įgyvendinti bus gautos iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų per tikslinių teritorijų finansavimo programos įgyvendinimą.

Teritorija prie Turizmo informacijos centro ir autobusų stoties, rajono vyriausiosios architektės Daivos Gasiūnienės teigimu, yra miesto vizitinė kortelė.

6 psl.

760-asis Malaišių ruduo

Vytautas BAGDONAS

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Šalia svėdasiško menininko Aleksandro Tarabildos kompozicijos, skirtos Vaižganto apysakos „Dėdės ir dėdienės“ veikėjams neseniai nusifotografavo Vaižganto kūrybos personažų įamžinimo Malaišiuose iniciatorius kraštiečių doc., dr. Juozas Lapienis su savo giminaite aktore Agne Šataite, kuri už „Dėdės ir dėdienės“ atliktą Severiutės vaidmenį 2015 metais buvo apdovanota „Auksiniu scenos kryžiumi“.

Svėdasų seniūnijos ir parapijos Malaišių kaimas įsikūręs prie Malaišios upelės, tad spėjama, kad nuo jos vardo ir kilęs vietovės pavadinimas. Vos du nuolatiniai gyventojai turintys Malaišiai ribojasi su Svėdasų seniūnijos Savičiūnų, Kalniečių, Kunigiškių, Gykių ir Rokiškio rajono Kamajų seniūnijos Juodonių kaimais. Rugsėjo 19-ąją Malaišiuose vyks tradicinis respublikinis renginys - „Vaižgantinės“. Lietuvių literatūros klasiko, visuomenės veikėjo, kanauninko Juozo Tumo-Vaižganto gimtinėje jau septintą kartą organizuotas renginys šiemet bus skiriamas Malaišių paminėjimo istoriniuose šaltiniuose 760-osioms metinėms.

5 psl.

9 771392 623016

Trakiniuose rinkosi „partizanai“

Šeštadienį Kurklių seniūnijoje, Trakinių kaime, vyko tradicinis tėvynę mylinčių žmonių sąskrydis „Trakinių partizanai 2015“. 11-oji, kiekvienų metų pirmąjį rugsėjo šeštadienį vykstanti, šventė, buvo rekordinė. Sprendžiant tik pagal suvalgytos kareiviškos košės kiekį – pavyko „išsavitinti“ 400 porcijų, tad svečių buvo gerokai daugiau. Juk vieni tik trumpam užsuko, kiti eilėje prie košės nestovėjo...

Renginys prasidėjo senosiose Trakinių kaimo kapinėse, kuriose buvo pagerbti Lietuvos laisvės kovotojai. Vėliau vyko diskusijos, buvo skaitomos paskaitos, koncertavo bardas Giedrius Ambrazevičius su grupe, o vakaro koncerte pasirodė „Kamanių šilėlis“. Dizaineris Giedrius Paulauskas mini parodoje „Nėra istorijos be uniformos“ pristatė partizanų uniformas ir ekipuotę, veikė Lietuvos kariuomenės technikos ir ginkluotės paroda bei Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro knygynėlis. Karo rekonstrukcijos klubas „Grenadierius“ tradiciškai „surengė“ partizanų mūšį su NKVD-istais. „Grenadierius“ kolektyvo vaidintas veiksmas vyko 1947 metų vasario 9 dieną, per rinkimus į

LTSR aukščiausiąją tarybą. Partizanai gyventojams (žiūrovams) išdalino atsišaukimus, kuriuose reikalaujama nedalyvauti rinkimuose, vienintelis kandidatas į LTSR aukščiausios tarybos deputatus prisistatė rinkėjams, pas kelis „kaimiečius“ buvo rasti partizanų atsišaukimai ir šie buvo „sušaudyti“. Spektaklio kulminacija – mūšis tarp NKVD-istų ir partizanų. Partizanai mūšį laimėjo, ant pievos liko gulėti žuvusiųjų „kūnai“. Per mūšį prapliupo lietūs, tačiau kovos imitacija su garsiais šūviais ir lavonais buvo efektinga. Vaikai, po mūšio „lavonams“ dar nespėję atsikelti, puolė rinkti gilzių. Į Trakinius atvyko istorikas profesorius Alfredas Bumblauskas. Jis gerą valandą atsakinėjo į iš Kurklių kilusio istorijos moks-

Po mūšio pievoje liko gulėti „lavonai“.

Vidmantas ŠMIGELSKAS
vidmantas.s@anyksta.lt

Vidmanto ŠMIGELSKO nuotr.

lą daktaro Norberto Černiausko klausimus. Trakinių mūšis įvyko 1945 metų birželio 27 dieną. Prie Trakinių miško NKVD kareiviai apsupo Alfonso Bagdono–Aro būrio partizanus, kautynėse žuvo 30 partizanų.

Ant vienintelės dabar esančios Trakinių kaimo sodybos laiptų prisėdusi treminė, visuomenininkė Prima Petrylienė sakė vaikystėje ant tų laiptų sėdėjusi. P.Petrylienė

augo Sungailos kaime (Skiemonių sen.) už kelių kilometrų nuo Trakinių. Ji sakė 1945 m. birželio 27-ąją atsimeranti. Tą rytą girdėjosi baisūs trenksmai ir kulkosvaidžių kalenimai. „Pusė žuvusių partizanų buvo mano pažįstami.“ „Trakinių partizanų“ renginį organizuoja jauni istorikai anykštėnai – daktaras N.Černiauskas ir doktorantas Mindaugas Nefas. Plačiau – šeštadienio „Anykštoje“.

Anykštėnai į japonų festivalį atsivežė kelmų

Linus BITVINSKAS
linas.b@anyksta.lt

Rugsėjo 4-6 dienomis Vilniaus „Litexpo“ parodų rūmuose vyko IV-asis japonų menų festivalis. Į šį renginį pakviesti ir anykštėnai menininkai, reziduojantys Anykščių menų inkubatoriuje.

Į šį japonų kultūros festivalį iš Lietuvos buvo pakviesta 13 menininkų ir amatininkų, kadangi vienoje iš salių vyko bendra japonų ir lietuvių dizaino mugė.

Džiugu, kad iš tų 13 menininkų net 3 - iš Anykščių – stiklo dirbinius festivalyje pristatė Justė

Kamarauskaitė, rankines „Nida“ – Nijolė Ida Davainė, o „Gamtos pilnatvės“ gaminius pristatė Renata Paramonova.

Pirmą kartą Japonijos menų festivalyje vyko dizaino mugė, kurioje lietuvių bei japonų menininkai pristatė savo kūrinius.

„Dalyvaudami parodose Japonijoje pamatėme, kad vienietiniai, išskirtiniai kūriniai tikrai traukia japonų dėmesį ir ten gali atrasti savo nišą. Todėl į šio festivalio Dizaino mugę pakvietėme dalyvius, kurių kūriniai pasižymi subtilia estetika, novatoriškai traktuojamomis mūsų tradicijomis bei ne nuobodžiu dizainu“ – teigė Salono „Jaukūs namai“ direktorė Asta Kavaliauskaitė.

Anykštėnai kartu įsikūrė vienoje vietoje, o motyvą pasirinko gamtinį – atsivežė ir kelmų, ir samanų. „O, turbūt viskas iš Anykščių šilėlio“, - klausė žmonės, - juokėsi anykštėnai.

Tris dienas vyksiamame festivalyje vyko įvairios veiklos – arbatos gėrimo ceremonija, buvo supažindinama su haiku poezija, moterų kaligrafija, ikebanos, origami menu. Vyko paskaita apie japonų mąstymo būdą ir komunikacijos etiką, pristatyti kovų menai – kendo, aikido, japoniškos lėlės kokeshi ir dar daug įvairių dalykų, kurie pasaulyje reprezentuoja Japoniją.

Akordeono virtuožas vilnos nevels

Anykščių menų inkubatoriuje rugsėjo 11-12 dienomis vyks „WOOL FEST LT“. Tai vilnos vėlimo menui skirtas festivalis, padėsiantis veltinį pažinti kitaip. Jame savo knygą pristatys viešnia iš Pietų Korėjos, apsilankys ir akordeono virtuožas Martynas Levickis. Tiesa, pastarasis vilnos nevels, o koncertuos.

Šis festivalis – baigiamoji dalis vilnos vėlimui skirtų seminarų „Vilnos festivalis, kuris prasideda penktadienį, sulaukė netikėtos sėkmės. Vilna dabar ant bangos“, - sakė menų inkubatoriaus vadybininkė Kamilė Bitvinskaitė. Ji teigė, kad žmonės aktyviai registruojasi į festivalį, ir ne tik anykštėnai – nemažai žmonių atvyks iš aplinkinių rajonų.

Renginys įdomus tuo, kad jame gali lankytis ir mėgstantys velti, ir tie, kurie nori išplėsti savo akiratį. Rugsėjo 11 dieną (penktadienį) 12 valandą festivalis prasidės veltinio dirbtuvėmis profesionalams su Inga ir Kęstučiu Samušiais, 19 va-

landą vyks viešnios iš Pietų Korėjos Lee Eun Young knygos „Felt+“ pristatymas bei Artūro Bražiūno tapybos darbų parodos atidarymas, o rugsėjo 12 dieną „WOOL FEST LT“ prasidės nuo 10 valandos. Kūrybines dirbtuves ves Lietuvos dizainerių sąjungos narė, pelniusi prestižinį „RedDot“ apdovanojimą Rita Kaupelienė bei doc. Jovita Dargienė ir kiti profesionalai. O 18 valandą numatyta veltinio rūbų ir aksesuarų kolekcijos pristatymas bei akordeono virtuozo Martyno Levickio koncertas.

Festivalį remia Kultūros taryba, informacinis rėmėjas – „Anykšta“.

-ANYKŠTA

Temidės svarstyklės

Sūnus. 2015-09-06 apie 15 valandų 30 minučių Troškūnų seniūnijoje, jaunuolis, gimęs 1994 metais, sudavė neblaiviam (3,55 promilės) tėvui, gimusiam 1968 metais, per veidą. Sūnus sulaikytas.

Vazonas. 2015-09-06 gautas moters, gimusios 1958 metais, gyvenančios Anykščių seniūnijoje, pareiškimas, kad neblaivus (1,11 promilės) sutuoktinis, gimęs 1954 metais, sudaužė vazoninę gėlę, kitą dieną jį, bet moteris smūgio išvengė. Vyras sulaikytas.

WOOL FEST LT

Rugsėjo 12 d., 18 val.

Anykščių menų inkubatoriuje - menų studijoje:

Veltinio aksesuarų bei drabužių kolekcijos pristatymas ir Martyno Levickio koncertas

Bilieto kaina: 5 EUR
Bilietus platina Anykščių menų inkubatorius - menų studija

Daugiau informacijos: www.anyksclumena.lt
Tel. nr.: +370 665 18 834

Remėjas:

Partneriai:

Informacinis rėmėjas: **ANYKŠTA**

spektras

Kyla. Būsto įperkamo indekso Vilniuje kilo antrą ketvirtį iš eilės, tuo tarpu nuomos pajamingumas buvo aukščiausio lygio per pastaruosius 10 metų. „Swedbank“ ekonomistai teigia, kad šie veiksniai lems tolesnį aukštą aktyvumą būsto rinkoje, tačiau nemažėjanti naujų butų pasiūla ir lėtai augančios statybų sąnaudos turėtų slopinti kainų augimą. Vilniuje antrąjį šių metų ketvirtį atotrūkis tarp kainų ir atlyginimų toliau mažėjo, o būsto paskolų palūkanoms pasiekus naujas istorines žemumas, būsto įperkamo indekso Vilniuje pasiekė 133,2 - aukščiausią lygį per 10 metų.

Migrantai. Šimtai piktų Budapešto stotyje jau kurį laiką įstrigusiu migrantų pradėjo rinktis daiktus ir prisiekinėja, kad į Vieną eis pėsčiomis. Skanduojančius ir švilpiančius migrantus, kurių didžiąją dalį sudarė jauni vyrai, Vengrijos policininkai stebėjo iš šalies. Nelegalai sako, kad jiems nusibodo jaustis tarsi kalėjime ir jie yra nusiteikę 240 km atstumą iki Vienos įveikti pėsčiomis. Ši migrantų grupė sparčiai didėja, sukeldama įtampą.

Degtinė. Kariuomenės vado iniciatyva Krašto apsaugos ministerija (KAM) siekia panaikinti įstatymu įtvirtintą draudimą karinėse ir sukartinose tamtybos įstaigose bei jų teritorijose vartoti alkoholinius gėrimus. Dabartinis Alkoholio kontrolės įstatymas nurodo, kad vartoti svaigalus karinėse ir sukarintos tamtybos įstaigose bei jų teritorijose draudžiama. KAM atstovų aiškinimu, dabar, kai Lietuva yra NATO ir Europos Sąjungos narė, labai suintensyvojo ir išsiplėtė tarpautinis karinis bei civilinis bendradarbiavimas, sulaukiama aukščiausio lygio užsienio valstybių pareigūnų vizitų. Per įvairius renginius esą privalu pakelti taurę tauriųjū alkoholinių gėrimų, todėl karinėse teritorijose tai daryti draudžianti tvarka „vienareikšmiškai netikslinga“.

Pareigūnė. Penktadienio naktį Radviliškyje žuvo 20-metė policijos pareigūnė Ligita Baniulytė. Rugsėjo viduryje priesaiką tarnauti Lietuvai davusi ir darbą Radviliškio rajono policijos patrulių rinktinėje pradėjusi kuršeniškė tapo girtu vairuotojo auka. Vienturtės dukters neteko tėvai. Naktį į penktadienį L. Baniulytė su dviem kolegoms stabdė ir tikrino nuo Panevėžio pusės į Radviliškį įvažiuojančias transporto priemones. Kol jos kolega vienam pažeidėjui rašė protokolą, policininkė patikrinimo procedūrai atlikti sustabdė automobilį „Ford Mondeo“.

Greitis. Klaipėdos vairuotojams teks pamiršti greitį. Nuo šiol nežinia kokiomis dienomis ir nežinia kuris matuoklis uostamiestyje veiks be jokio nuolaidų. O tai reiškia, kad baudą teks mokėti greitį viršijus vos 1 km/val. Tikėtina, kad tokia tvarka miestiečius pagaliau privers laikytis eismo taisyklių ir greičio neviršyti bent nustatytose vietose. Skaičiuojama, kad Klaipėdoje veikia trys greičio matuokliai. Tačiau trys iš jų bus sureguliuotas, taikant tik vieno kilometro tolerancijos ribą, policija nepraneša. Kol kas nuspręsta, kad matuoklis be nuolaidų veiks tik vieną dieną per savaitę. Tačiau nežinoma - kurią. Tokia vairuotojų drausminimo idėja kilo po rugsėjo 1-ąją atlikto eksperimento. Vien antradienį visoje šalyje greičio matuokliai užfiksavo 18 tūkst. pažeidimų.

Parengta pagal ELTA informaciją

Už savanorystę,
• kuri VEŽA!

NEPRIIMA Į DARBĄ, NES TRŪKSTA PATIRTIES? IŠEITIS – SAVANORIŠKA VEIKLA

Daugelis darbdavių reikalauja darbo patirties. Jauni žmonės jos neturi ir negali įgyti, nes į darbą priimami asmenys su patirtimi. Išeitis iš šio užburto rato – savanoriška veikla, padedanti įgyti naujų žinių, profesinės patirties bei lengviau rasti darbą. Tau nuo 16 iki 29 metų? Niekur nedirbi ir nesimokai? Neleisk laiko veltui – dalyvauk projekte „Jaunimo savanoriška tarnyba“!

300 skirtingų savanoriškos veiklos pasiūlymų visoje Lietuvoje

Mėgsti gamtą? Domiesi istorija ir turizmu? Mėgsti meną ir kultūros renginius? Patinka dirbti su vaikais, jaunimu, vyresnio amžiaus žmonėmis arba beglobiais gyvūnais? Projektas „Jaunimo savanoriška tarnyba“ kviečia savanoriauti bet kurioje iš 300 pelno nesiekiančių organizacijų visoje Lietuvoje. Savanorystę gali atlikti turizmo, kultūros, meno centruose, muziejuose, mokyklose, darželiuose, globos namuose, sveikatos priežiūros įstaigose, bibliotekose, botanikos soduose, regioniniuose parkuose ar kitose tau patinkančiose vietose, tik sugebėk išsirinkti!

Savanoriaujantiems – kompensacijos maistui, būstui, kelionėms ir kitoms išlaidoms

Projektas „Jaunimo savanoriška tarnyba“ suteikia išskirtines sąlygas jauniems žmonėms atlikti savanorystę nepatiriant finansinių rūpesčių. Projekto dalyviams kompensuojamos maitinimo, kelionių, kanceliarinių ir specialiųjų prekių išlaidos, esant poreikiui – apmokamos būsto nuomos išlaidos ir privalomasis sveikatos draudimas. Tai reiškia, jog savanoriauti gali ne tik savo gyvenamojoje savivaldybėje, bet ir kituose Lietuvos miestuose, taip išbandyti save norimoje srityje ir įgyti profesinės patirties. Kol savanoriausi, taip pat būsi kviečiamas dalyvauti nemokamuose mokymuose, kuriuose išgirsi patarimų sėkmingai karjeros pradžiai.

Kas trečiam savanoriui – darbo pasiūlymas

Savanorystės nauda iki šiol įsitikino beveik 480 jaunų nedirbančių ir nesimokančių asmenų, kurie visi kartu savanoriavo daugiau kaip 130 tūkstančių valandų. Dar per 100 jaunuolių savanoriavo šiuo metu. Iš visų projekte dalyvavusių asmenų 30 proc. savanorystės metu arba iš karto po jos rado darbą. Tai reiškia, kad kas trečiam projekto „Jaunimo savanoriška tarnyba“ dalyviui savanorystės metu įgyta patirtis padėjo įsidarbinti. Keliasdešimt savanorių pradėjo dirbti organizacijose, kuriose savanoriavo, tuo tarpu beveik pusšimtis jaunuolių, atradę sau mielą veiklą, nutarė tęsti mokslus ir toliau gilintis į pamėgtą sritį. Gal pats metas tapti vienu iš jų?

- Tau nuo 16 iki 29 metų? Niekur nedirbi ir nesimokai? Dalyvauk projekte „Jaunimo savanoriška tarnyba“
- Savanoriauk 20 valandų per savaitę tau patinkančioje srityje
- Rinkis iš 300 pelno nesiekiančių organizacijų visoje Lietuvoje
- Įgyk darbui naudingos patirties savanoriaudamas ir dalyvaudamas nemokamuose seminaruose
- Gauk kompensacijas už savanorystės metu patirtas maitinimosi, kelionių, apgyvendinimo išlaidas bei privalomąjį sveikatos draudimą
- Daugiau informacijos www.tapksavadoriu.lt

Savanorystė -
geriausia praktika!

Jaunimo reikalų departamentas
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Kuriame Lietuvos ateitį

Projektą iš Europos Sąjungos fondo
lėšų įgyvendina Jaunimo reikalų
departamentas prie Socialinės
apsaugos ir darbo ministerijos.

visų organizacijų
sąrašą rask čia

760-asis Malaišių ruduo

Dr. Rimanta Adomaitienė gimtuosiuose Malaišiuose suranda ramybę ir atgaivą, Tėviškę ji rūpestingai tvarko ir puoselėja.

Naujojoje Akmenėje dabar gyvenantis Kęstutis Antanėlis ateityje planuoja sugrįžti į gimtinę ir apsigyventi Malaišiuose.

(Atkelta iš 1 p.)

Malaišių vardas - karaliaus Mindaugo dokumentuose

Daugelis tiek šiuose kraštuose gyvenančių, tiek atvykstančių aplankyti Vaižganto tėviškės yra įsitikinę, kad Malaišiai - tai sena, nuo „smetoninių“ laikų išlikusi „ūlyčia“. Iš tiesų, Malaišiai dvelkia istorine praeitimi. Neatsitiktinai kaimas įtrauktas į valstybės saugomų objektų sąrašą, apie 1840-1850 metus statytos kai kurios šios vietovės trobos paskelbtos respublikinės reikšmės istorijos paminklais. Bet Malaišiai - ne vien carizmo ar prieškarinio Lietuvos laikus menanti vietovė.

Be abejo, kiekvienas, pasukdamas nuo kelio Kraštai-Vaitkūnai rodyklės kryptimi link Malaišių, pastebi kryžkelėje esančią dailią medinę skulptūrą su išraižytais skaičiais. Iš Utenos rajono Tauragnų krašto kilęs Vilniuje gyvenantis mokslininkas ir tautodailininkas doc., dr. Romualdas Šimkūnas šią

skulptūrą sukūrė prieš dešimtmetį-2005-aisiais, minint Malaišių 750-ąjį jubiliejų.

Pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose Malaišių (Maleysine) vardas lotyniškai paminėtas 1255 metų spalio mėnesį, kuomet pirmasis ir vienintelis Lietuvos karalius Mindaugas pasirašė dokumentą, kuriuo kai kurios Sėlių krašto vietovės, tarp jų ir Malaišiai, buvo perduotos valdyti Livonijos ordinui. Livonijos ordino kronikose, bylojančiose apie Lietuvos valdovų diplomatiją ir priverstinius sandorius su amžiniais priešais - kalavijuočiais ir kryžiuočiais - Malaišiai minimi ir vėlesnių metų dokumentuose (šiuos dokumentus galima rasti kalbininko Kazimiero Būgos „Raštuose“ (1961 m.), Lietuvos istorijos instituto leidinyje „Mindaugo knyga. Istorijos šaltiniai apie Lietuvos karalių“ (2005 m.) ir kt.).

Kokių nors išlikusių ženklų, kad šie gyvena sėliai, iki mūsų dienų neišliko. Tačiau po šių etnografinių kaimą primenančių vietovę pasi-

žvalgyti verta.

Medžius tenka genėti, o Vaižganto biustą „prausti“

Kas keliauja į Vaižganto gimtinę, būtinai pravažiuoja 120 liepų alėją, kuri buvo pasodinta 1989-ųjų rudenį, minint rašytojo gimimo 120-ąsias metines. Kaimo pradžioje šalia buvusios Tumų sodybvietės pasitinka dailus ažuolinis kryžius, išskobtas tautodailininko doc., dr. Romualdo Šimkūno. Čia, kur kadaise stovėjo Tumų troba, už akmenų ir metalo konstrukcijų tvoros ant juodo granitinio postamento stovi skulptoriaus Bernardo Bučo sukurtas Vaižganto biustas. Netoli masyvaus akmens, „Juodžiaus kelmu“ vadinamo, prieš keletą metų iškilio svėdasiškio menininko Aleksandro Tarabildos sukurta originali medžio skulptūra, įprasminusi Vaižganto apysakos „Dėdės ir dėdienės“ veikėjus. Toliau besimatantys senutėliai pastatai kviečia kviečia, vilioje vilioja pasivaikščioti kaimo „ūlyčia“. Vaižganto gimtinę prižiūri Svėdasų seniūnija. Aukštaūgius medžius prieš kurį laiką apgenėjo anykštėnai komunalininkai ir Svėdasų girininkijos darbuotojai. Už socialines išmokas viešuosius darbus atliekantys ar laikinai Darbo biržos įdarbinti piliečiai čia atsiončiam nušienauti žolę, sugrėbti nukritusių medžių lapų, atlikti kitų darbų. Šį rugsėjį jiems teko itin atsakinga užduotis: reikėjo nuvalyti nuo samanų, kerpių, dulkių, purvo apnašų Vaižganto biustą. „Nuprausti“ akmeninį paminklą buvo patikėta vaitkūniečiui Karoliui Misevičiui, jam talkino kunigiškietis Jonas Samsonovas. Vaižganto gimtinę žymintį šviesios atminties tautodailininko Jono Tvardausko sukurtą medinį ženklą vasarą atnaujino malaišietis Kęstutis Antanėlis. Seniūno Valentino Neniškio rūpesčiu čia turėtų atsirasti nauji suoliukai.

Malaišių atminties sergėtoja

1923 metų gyventojų surašymo duomenimis, Malaišiuose buvo 14 sodybų, kuriose gyveno net 105 gyventojai. Dabar telikę 8 sodybos ir tik vienoje jų vienkiemyje visai šalia Anykščių -Rokiškio plė-

to nuolat gyvena dvi moterys. O Malaišių „ūlyčioje“, kur prabėgo būsimojo literatūros klasiko, publicisto, literatūros mokslininko, visuomenės veikėjo kanauninko Juozo Tumo-Vaižganto vaikystė ir gražiausi jaunystės metai, visos trobos tuščios. Kai kurios atgyja tik tai šiltuoju metų laiku. Ilgą laiką čia pastoviai gyvena tik viintelė garbaus amžiaus senutė Elena Grižaitė, bet ir ji, sulaukusi 95 metų, šį balandį amžinojo poilsio atgulė Svėdasų kapinėse. Gilios senatvės sulaukusių teta iki pat jos gyvenimo saulėlydžio rūpinosi Kaune gyvenanti dukterėčia socialinių mokslų daktarė Rimanta Adomaitienė. Taip jau likimas lėmė, kad Rimantai teko pasirūpinti ir jau anksčiau mirusių tėvelio Antano, tetos Valerijos laidotuviemis. Ir mylimą vyrą Virginijų jai neseniai reikėjo palydėti į paskutinąją kelionę. Šitiek pergyvenusi, sunkumų ir vargų patyrusi moteris likimo negandoms nepasiduoda. Ji nuolat atvažiuoja į Malaišius, uoliai tvarko namus, sodybos aplinką, prižiūri bites, augina gėles, rūpinasi, kad aplinkui būtų tvarkinga, gražu, švaru. Bendraujant su Rimanta negali neužsikrėsti optimizmu, gera nuotaika. Rugsėjo pradžioje vėl teko su ja susitikti Malaišiuose. Vaišindama savo išpuoselėtų bitelių medumi, kurio stiklainį puošė užrašas: „Medus iš Vaižganto gimtųjų Malaišių“, Rimanta dalijosi mintimis apie tėviškės išsaugojimą, tvarkymą, išsakė rūpestį dėl kaimo likimo. Kadangi kai kurie seni medžiai jau kėlė grėsmę, lūžinėjantios šakos krisdavo ant pastatų stogų, ji samdė specialią techniką ir aukštaliptius, kurie medžius apgenėjo. Gyvenamajame name pakeitė avarinės būklės elektros instaliaciją. Kiek pajėgianti, tvarkosi pati, kai kuriems darbams pasamdo vietinius žmones, padeda draugės, atvažiuoja iš Kauno pagalbon ir sūnus Rimvytas. (Pašnekovė patikslina, kad jos sūnaus vardas sudarytas iš dviejų žodžių Rima ir Vytas). Tikrai dukrai Rimgailei į Malaišius atvažiuoti bus ne taip lengva, nes ji studijuoja ir dirba tolimoje Australijoje.

Sergėdama atmintį apie Malaišius, besirūpindama namais namučiais, Rimanta stengiasi išsaugoti tėviškę. Ir kas žino, gal ateityje, kai

išeis į užtarnautą poilsį, ji Kauno šurmulį visiems laikams iškeis į gimtojo sodžiaus ramybę...

Senajo kaimo laukia atgimimas?

Šią vasarą į tėviškę iš Naujosios Akmenės atvažiavęs Kęstutis Antanėlis išbuvo ilgėliau kaip kasmet. Jis čia remontavo tėvų namus, pertvarkė elektros instaliaciją, įsirengė vietinę kanalizaciją, vandentiekį, atliko daug kitų įvairių darbų. Ir neatsitiktinai. Palikęs darbą cemento gamykloje, išėjęs į pensiją jis ketina įsikurti visam laikui Malaišiuose. Tai atsitiks tikriausiai greitai - po metų ar kitų. Toks vieno iš gausios ir garsios Malaišių Antanėlių giminės atstovų sveikintinas pavyzdys viltingai nuteikia, kad ateityje senajam kaimui gali būti lemta atgimti...

Nors dabar Vaižganto gimtuosiuose Malaišiuose nėra nuolatinių gyventojų, bet laukai aplinkui nedirvonuoja, prie daugelio sodybų neželia piktžolynai. Tik vienur kitur gali pamatyti apleistus, nepržiūrėtus kiemus. Senelių ir tėvų žemę paveldėję malaišiečiai ją išnuomojo arba pardavė sumaniam ūkininkui iš Kunigiškių kaimo Gintarui Šimkūnui, tad dabar aplinkui tvarkingi, gerai įdirbti, prižiūrėti, puikų derlių brandinantys laukai.

Šį rugsėjį Vaižganto paminklas buvo valomas ir „prausiamas“, toks atsakingas darbas buvo patikėtas Karoliui Misevičiui ir Jonui Samsonovui.

Anykštėno tautodailininko Jono Tvardausko sukurta meninę rodyklę šiemet atnaujino malaišietis Kęstutis Antanėlis.

tautos balsas

Tegul susimąžina algas ir bus pinigų

Gyvenu Debeikių seniūnijoje - mūsų keliai labai prasti. Greideris gal tris kartus per metus tik pravažiuoja. O nuo Aušros

kaimo link Šileikių, į Antalgės pusę, automobiliu sunku bepravažiuoti. Sako - nėra pinigų, tai tegul valdžia susimąžina algas ir

skiria tuos pinigus kelių greideriavimui.

Juozas MIEŽIS iš Aušros kaimo

Savo nuomonę išsakykite paskambinę į „Anykštą“ (8-381) 5-82-46,

